

[Karlsson.]

lidt Vægt paa den psykologiske og pædagogiske Side af Sagen. Militær-faglig Videns alene gør det ikke.

Men Befalingsmandskabets Sammensætning, Uddannelse og sociale Forhold er som nævnt kun en enkelt Side af Spørgsmaalet om Værnenes Demokratisering, og saa de meniges Forhold, især deres retlige og økonomiske Forhold maa gennemgaa en grundig Revision, og det er at haabe, at Forsvarskommissionen ogsaa vil tage Hensyn til disse Spørgsmaal, naar de kommer til Drøftelse.

I en Hær maa der naturligvis være Disciplin. Demokratiseringens Modstandere vil helst give det Udseende af, at Demokratisering er ensbetydende med, at Soldaterne vil til at bestemme over Officererne i militær-tekniske Spørgsmaal. Men man kan ikke latterliggøre Demokratisering med den Slags Taabeligheder. Enhver Hær maa have Befalingsmænd, der adlydes, og Soldater, der adlyder. De disciplinære Bestemmelser fastslaar da ogsaa, at det er Soldaternes første Pligt villigt og nøjagtigt at adlyde enhver lovlig tjenstlig Befaling, som hans foresatte giver ham. For Tilsidesættelse af denne Pligt og mange andre Pligter, saasom korrekt militær Opførelse, reglementeret Paaklædning, Kaserneorden o. s. v. og for manglende Udvisning af Respekt findes et Utal af Straffebestemmelser og Disciplinærmidler, som ogsaa benyttes flittigt. Endvidere anvendes Stroppeure, og deres Anvendelse har ofte et kollektivt Præg og benyttes med stor Nidkærhed, og jo mere disse Midler anvendes, des mindre bliver Interessen for Militærtjenesten hos de menige, og det kan ikke undre, at der omgaaende bliver et Svælg mellem de Befalingsmænd, der benytter sig heraf, og de værnepligtige.

Formodentlig for at bedre lidt paa disse Forhold efterkom Forsvarsministeren i Sommeren 1945 delvis et meget udbredt Ønske fra de meniges Side om en Tillidsmandsordning eller „Talsmandsordning“, som det hedder i en Kundgørelse for Hæren.

Men selv denne beskedne Ordning, der giver de menige i en Underafdeling Ret til at vælge to Talsmænd, som kan fremføre Andragender, Klager eller andre Anliggender, der ikke er af kommandomæssig Art, for Underafdelingschefen, eller, hvis de ikke finder dennes Afgørelse rimelig, for Afdelingschefen eller skriftligt ad Kommandovejen til Forsvarsministeren, har i alt for mange Tilfælde vist, at en Del Officerer kun betragter den menige som et

Nummer. Der kan nævnes et Eksempel, hvor nogle Officerer nægtede at efterkomme Talsmændenes Andragende om Afholdelse af et Møde med en Sekretær fra Socialministeriet som Foredragsholder om de indkaldtes økonomiske Forhold og med efterfølgende Spørgetime. Først da Talsmændene ad Kommandovejen sendte en Redegørelse til Forsvarsministeren, kom der Travlhed i Geledderne, og det var ikke pynteligt for de paagældende Officerer.

Retssagen i Holbæk for nogle Maaneder siden paa Grund af visse Officerers mærkelige Tiltaleform og Anvendelse af Disciplinærstraf over for de menige er et Eksempel paa manglende Respekt for det enkelte Menneskes Personlighed, og det var næppe saadanne Uddannelsesmetoder, der skabte de allierede Hæres Sejre i Afrika, i Kaukasus eller i Normandiet.

Affæren fra Hvidaaen, hvor en Soldat mistede Livet under en meningsløs Øvelse, viser ogsaa manglende Respekt for Menneskeliv, og det er derfor fuldt forsvarligt, om Talsmændene sammen med nogle af Officererne overtraadte deres Kompetence, da de protesterede mod de udsendte Pressemeddelelser, der, for at sige det mildt, var i Strid med Sandheden.

Disse Eksempler viser tilstrækkeligt, at der i visse Officerskredse udvises en uhyggelig Mangel paa Forstaaelse af de økonomiske Spørgsmaals Betydning for de menige, Mangel paa Vilje til Samarbejde med Talsmændene, manglende Respekt for de meniges Ønsker om positiv Oplysning, og de viser manglende Værdsettelse af det enkelte Individ og hans Personlighed. Mange Officerers Opfattelse af deres Ansvar som Ungdomsopdragere har undergaaet en betydelig Forandring til det bedre, og det er meget værdifuldt. Men der findes altsaa stadig adskillige, som intet har lært og intet vil lære. De seneste Oplysninger fra Aalborg taler ogsaa for sig selv i denne Forbindelse.

Den meniges retlige Stilling er af fundamental Betydning og vel sagtens det centrale i Spørgsmaalet om Hærens Demokratisering. Igennem den retlige Stilling gives der Udtryk for, i hvor høj Grad man anerkender Soldatens Stilling som Samfundsborger, og i hvor høj Grad man ønsker at skabe det Tillidsforhold mellem Befalingsmænd og menige, der er af afgørende Betydning for hele Forsvarets Værdi. Derfor er den meniges Retsstilling ogsaa af væsentlig Betydning, set ud fra rent militære Synspunkter, og det er derfor min Opfattelse, at man maa udvide Tals-